

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
16 juli 2019

Ons kenmerk
TLE/U201900570
Lbr. 19/056

Telefoon
070 373 83 93

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Stikstof problematiek en inventarisatie gevolgen voor gemeenten

Samenvatting

Vanuit het Programma Aanpak Stikstof (PAS) werkte Nederland aan maatregelen om de uitstoot van stikstof te verminderen. De Raad van State (RvS) heeft op 29 mei jl. geoordeeld dat het PAS onvoldoende is onderbouwd om vergunningen voor nieuwe (of bestaande) activiteiten die stikstof uitstoten te beoordelen. Dit betekent dat 'toestemming *vooruitlopend* op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, in strijd is met Europese natuurwetgeving. De uitspraak betekent voor gemeenten specifiek dat (bouw)projecten door heel Nederland op losse schroeven komen te staan.

De uitspraak heeft bij gemeenten geleid tot vragen welke impact de uitspraak heeft op gemeentelijke projecten. De VNG heeft op basis daarvan en gesteund door een motie hierover (aangenomen tijdens de ALV op 5 juni) een plek ingenomen aan de landelijke gesprekstafel met de ministeries van LNV, IenW, BZK, EZK, Defensie, het IPO en de UvW. Op landelijk niveau onderzoeken deze partijen de gevolgen van de uitspraak voor de vergunningverlening van bestaande en nieuwe projecten en zoeken ze naar een oplossing hiervoor. Wij trekken als VNG zoveel als mogelijk samen op met de medeoverheden. Er wordt gewerkt aan maatregelen op korte, middellange en lange termijn. Daarnaast wordt een adviescollege stikstofproblematiek ingesteld die zich gaat buigen over oplossingen voor korte en langere termijn.

Ook heeft de VNG op donderdag 11 juli jl. een enquête verstuurd aan gemeenten om te inventariseren of en zo ja, welke impact de uitspraak heeft op gemeentelijke projecten en om de informatiebehoefte in kaart te brengen. De uitkomst daarvan neemt de VNG mee in de gesprekken aan de landelijke tafels en in een plan van aanpak. Daarvan is op 4 juli jl. in de commissie RWM afgesproken dat deze voor september gereed is. Tevens ontvangt u een vragenformulier vanuit de

provincies waarbij meer inhoudelijk wordt ingegaan op de gevolgen van de uitspraak op uw projecten. Het doel van de uitvraag is om een zo'n goed mogelijke landelijke inschatting te geven van het aantal projecten dat mogelijk geraakt wordt. De VNG onderschrijft het belang van deze informatie en hoopt dat u ook hieraan uw medewerking wilt verlenen. Bovendien wordt er een bestuurlijk netwerk opgestart. Provinciale VNG-afdelingen ontvangen deze zomer een uitvraag met het verzoek één bestuurder af te vaardigen.

Tot slot zijn, gezien de complexe situatie, knelpunten niet altijd eenvoudig op te lossen en kan op korte termijn geen toestemmingsverlening worden mogelijk gemaakt. Daarvoor zijn onder andere eerst de aanpassing van de Aeries Calculator en het ontwikkelen van een beleidslijn noodzakelijk.

Aan de leden**Datum**

16 juli 2019

Ons kenmerk

TLE/U201900570

Lbr. 19/056

Telefoon

070 373 83 93

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Stikstof problematiek en inventarisatie gevolgen voor gemeenten

Geacht college en gemeenteraad,

Vanuit het Programma Aanpak Stikstof (PAS) werkte Nederland aan maatregelen om de uitstoot van stikstof te verminderen. De Raad van State (RvS) heeft op 29 mei jl. geoordeeld dat het PAS onvoldoende is onderbouwd om vergunningen voor nieuwe (of bestaande) activiteiten die stikstof uitstoten te beoordelen. Dit betekent dat 'toestemming *vooruitlopend* op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, in strijd is met Europese natuurwetgeving. De uitspraak betekent voor gemeenten specifiek dat (bouw)projecten door heel Nederland op losse schroeven komen te staan.

De uitspraak heeft bij gemeenten geleid tot vragen welke impact de uitspraak heeft op gemeentelijke projecten. Op landelijk niveau onderzoeken de ministeries van LNV, IenW, BZK, EZK, Defensie, de VNG, het IPO en de UvW de gevolgen van de uitspraak voor de vergunningverlening van bestaande en nieuwe projecten en zoeken ze naar een oplossing hiervoor. Wij zien in Nederland de spanning tussen het realiseren van natuurdoelen en economische ontwikkelingen. Bij het ontwikkelen van de nieuwe stikstofaanpak, zullen we vanuit gemeenten beide aspecten onder de aandacht brengen en verwerken in onze inzet.

Informereren van leden

Tijdens de ALV van 5 juli jl. is een motie over het PAS aangenomen die het VNG-bestuur oproept een kopgroep te starten die bij het Rijk aandringt op snelle duidelijkheid voor gemeenten over de

toekomst van het PAS en op het betrekken van gemeenten als volwaardig partner bij de totstandkoming van het vervolg en de oplossingen in het kader van de recente uitspraak van de Afdeling. Ook verzoekt de motie om de leden actief en met regelmaat te informeren over de uitspraak in de 'PAS-zaken', de overleggen met het Rijk over de toekomst van de PAS en de uitvoering van deze motie.

In deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen van de afgelopen weken en de stappen die we de komende tijd gaan nemen.

Gemeenten goed aan tafel

Op landelijk niveau werken de voormalige PAS-partners samen met medeoverheden om de gevolgen in beeld te brengen en onderzoek te doen naar mogelijke oplossingen. Er is een bestuurlijk overleg dat bestaat uit de ministers van LNV, IenW, BZK, EZK en Defensie en vertegenwoordigers van de provincies, de VNG en de UvW. Dit bestuurlijk overleg wordt voorbereid in een bewindsliedenoverleg dat periodiek bijeenkomt. Daarnaast is er een ambtelijke werkorganisatie ingericht met werkgroepen die zich richten op acties voor de korte, middellange en lange termijn. Om snel tot besluitvorming over te kunnen gaan is een interbestuurlijke commissie opgericht. Deze commissie geeft dagelijkse sturing aan de werkorganisatie, coördineert de acties en bewaakt de voortgang. De commissie staat onder leiding van LNV. Hierin nemen dezelfde deelnemers deel als in het Bestuurlijk Overleg. Tevens zal LNV maatschappelijke partners en onafhankelijke deskundigen in het proces betrekken om te komen tot oplossingen. Tot slot wordt een adviescollege stikstofproblematiek ingesteld die zich gaat buigen over oplossingen voor korte en langere termijn. Wij trekken als VNG zoveel als mogelijk samen op met de medeoverheden.

Korte, middellange en lange termijn maatregelen

De korte termijn maatregelen zijn gericht op het helder krijgen van de gevolgen van de uitspraak. De bevoegde gezagen inventariseren welke projecten in de knel komen. Voor initiatiefnemers en betrokken partijen moet zo snel mogelijk duidelijk worden waar ze aan toe zijn.

Op de middellange termijn wordt bekeken welke afspraken tussen Rijk en provincies gemaakt worden over toestemmingsverlening op de korte en middellange termijn, om zo te voorkomen dat er een onevenwichtige situatie tussen economische sectoren of belangen ontstaat.

Op de lange termijn zal bekeken worden hoe het stikstofoverschot aan te pakken en hoe het proces wordt ingericht om te komen tot een nieuwe integrale emissie-aanpak.

De focus en inzet zal de komende weken vooral op het uitwerken van een aanpak voor de korte termijn liggen. Op dit moment wordt met prioriteit gewerkt aan de mogelijke oplossingsrichtingen voor knelpunten die zijn ontstaan rondom: vergunning vrijgestelde activiteiten die na de uitspraak alsnog een toestemmingsbesluit nodig hebben; vergunningen; projecten die in de knel zijn gekomen; en de gestelde eisen aan beweiden en bemesten. Hierbij worden onder meer de uitgangspunten voor toestemmingsverlening via een individuele passende beoordeling en via een ADC-toets¹ uitgewerkt.

¹ ADC: alternatieven ontbreken (A); sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang (D); compenserende maatregelen worden getroffen (C).

In de [kamerbrief](#) van 27 juni jl. hebben de ministeries aangegeven hoe kan worden omgegaan met de concrete situaties die op korte termijn spelen voor betrokken bedrijven en initiatiefnemers. Daarnaast werken bevoegde gezagen aan een beleidslijn voor het vervolg. Om toestemmingsverlening mogelijk te maken wordt gewerkt aan een geactualiseerde versie van AERIUS Calculator (een rekeninstrument om de depositie te bepalen). Het streven is in de zomer de geactualiseerde AERIUS Calculator beschikbaar te stellen. Gezien de complexe situatie zijn knelpunten niet altijd eenvoudig op te lossen en kan op korte termijn geen toestemmingsverlening mogelijk worden gemaakt, daarvoor zijn onder andere eerst de aanpassing van de Aerijs Calculator en het ontwikkelen van een beleidslijn noodzakelijk.

Inventarisatie projecten

Op verzoek van de vaste commissie voor LNV wordt geïnterviewd welke projecten in gevaar komen of reeds zijn stopgezet naar aanleiding van de uitspraak en wat nu de status van deze projecten is. De afgelopen weken is samen met de provincies en betrokken departementen gewerkt aan een eerste inventarisatie van projecten die in de knel kunnen komen door de uitspraak. Het in beeld brengen van de precieze omvang van de projecten en de consequenties en mogelijkheden per project is echter ingewikkeld. In de [kamerbrief](#) van 19 juni jl. is een eerste inschatting gegeven in de inventarisatie van projecten die mogelijk geraakt worden door de uitspraak van de Raad van State inzake het PAS. Deze eerste schatting is tot stand gebracht op basis van de prioritaire projectenlijst die in het kader van het PAS reeds eerder was opgesteld. Duidelijk is dat er veel meer projecten zijn die mogelijk geraakt worden door de uitspraak. Tijdens het kamerdebat op 20 juni is toegezegd om dit nader in beeld te brengen, waarbij in de zomer inzicht wordt gegeven in de Rijksprojecten en woningbouwprojecten en vervolgens voor 1 september de overige projecten van provincies, gemeenten en waterschappen. Vanuit de bevoegde gezagen is BIJ12 (het PAS-bureau) gevraagd deze inschatting te verzorgen voor provincies, gemeenten en waterschappen. Voor het in kaart brengen van gemeentelijke projecten zal via de provincies een uitvraag worden verstuurd aan gemeenten. Hiervoor is gekozen omdat provincies als bevoegd gezag in beeld hebben om welke projecten het mogelijk kan gaan.

Aanpak komende weken:

- **Inventarisatie**

Op donderdag 11 juli jl. hebben wij alle gemeenten een enquête gestuurd om te inventariseren of en zo ja, welke impact de uitspraak heeft op gemeentelijke projecten en om de informatiebehoefte in kaart te brengen. Op basis van de uitkomsten gaan we in gesprek met het Rijk en stellen we onze aanpak vast.

- **Inzicht in gevolgen projecten**

Binnenkort ontvangt u een vragenformulier vanuit uw provincie waarbij meer inhoudelijk wordt ingegaan op de gevolgen van de uitspraak op uw projecten. Het doel van de uitvraag is om een zo'n goed mogelijke landelijke inschatting te geven van het aantal projecten dat mogelijk geraakt wordt. De VNG onderschrijft het belang van deze informatie en hoopt dat u ook hieraan uw medewerking wilt verlenen. Op de [website van BIJ12](#) leest u meer over deze uitvraag.

- **Bestuurlijk netwerk**

Wij zetten een gemeentelijk bestuurlijk netwerk op via de provinciale afdelingen van de VNG. De bestuurders uit dit netwerk worden het klankbord voor de VNG-commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit en aanspreekpunt richting hun eigen provincie. Per provinciale afdeling zoeken we hier

één bestuurder voor. Binnenkort ontvangen de voorzitters van de provinciale afdelingen het verzoek om een bestuurder af te vaardigen voor dit netwerk.

BIJ12

De uitvoeringsondersteuning van de stikstofaanpak van provincies is de afgelopen jaren door BIJ12 (uitvoeringsorganisatie voor de twaalf provincies) gedaan. Afgesproken is dat gemeenten de komende tijd ook met hun vragen terecht kunnen bij BIJ12.

Meer informatie, vragen en antwoorden

De verschillende partijen zorgen samen voor een goede informatievoorziening.

Ten eerste informeert de VNG via [haar website](#) gemeenten over het proces en de voortgang van de aanpak.

Ten tweede heeft het ministerie van BZK een [factsheet Woningbouwplannen](#) opgesteld dat voorlopig inzicht geeft in de gevolgen van de uitspraken voor woningbouwontwikkelingen.

Ten derde kunnen gemeenten voor [meer informatie](#) en [veelgestelde vragen](#) terecht op de website van BIJ12 (www.bij12.nl).

Tot slot kunt u specifieke inhoudelijke vragen stellen aan de [helpdesk](#) van BIJ12.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

P.W. Jeroense

Plaatsvervangend algemeen directeur